

Bryssel den 7.8.2013
COM(2013) 574 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**Sjunde rapporten om genomförandet av direktivet om rening av avloppsvatten från
tätbebyggelse (91/271/EEG)**

{SWD(2013) 298 final}

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	3
2.	Samlad bedömning av efterlevnad	4
2.1.	Ledningsnät	5
2.2.	Sekundär rening	5
2.3.	Mer långtgående rening.....	5
2.4.	Stora städer/stora förorenare	8
2.5.	Känsliga områden.....	8
3.	Trender när det gäller efterlevnad	8
4.	Tidigare och framtida minskning av föroreningar	9
5.	Förbättringar genom samfinansiering	10
6.	Tidigare efterlevnadsåtgärder.....	11
7.	Ett nytt sätt att främja efterlevnad.....	11
8.	Slutsatser och framtidsutsikter	12

1. INLEDNING

Direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse¹ (hädanefter kallat *direktivet*) är ett av de viktigaste verktygen för EU:s vattenpolitik. Direktivets syfte är att skydda miljön mot de negativa effekterna av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse (städer) och av biologiskt nedbrytbart spillvatten från livsmedelsindustrin (t.ex. mejeriindustrin, köttindustrin, bryggerier etc.). Enligt direktivet måste avloppsvatten samlas upp på lämpligt sätt och utsläpp av avloppsvatten regleras genom att det fastställs minimikrav för den rening som måste göras och utsläppstak för de största föroreningarna (organisk belastning och näringsämnen).² Direktivet måste genomföras fullt ut för att miljömålen i EU:s ramdirektiv om vatten³ och ramdirektiv om en marin strategi⁴ ska kunna uppnås.

Genomförandet av direktivet har stött på problem, vilket främst beror på de ekonomiska och planeringsrelaterade aspekterna i samband med stora investeringar i infrastruktur som avloppssystem och reningsverk. Ett bristfälligt genomförande kan leda till organiska föroreningar av floder och sjöar och även till en alltför stor näringsämnesbelastning (eutrofiering)⁵ som framför allt drabbar sjöar, kust- och havsvatten som är särskilt känsliga. Enligt en rapport nyligen om genomförandet av ramdirektivet om vatten⁶ var punktkällor för föroreningar fortfarande en stor belastning för 22 % av vattensamlingarna i EU. Eutrofiering var fortfarande ett hot för omkring 30 % av vattensamlingarna i 17 medlemsstater. Orenat eller otillräckligt renat avloppsvatten är en starkt bidragande orsak till dessa problem.

Förorening till följd av avloppsvatten kan även accelerera förlusterna av biologisk mångfald och försämra tillgången till dricks- och badvatten och därmed orsaka folkhälsoproblem. Det kan handla om utbrott av vattenburna sjukdomar, särskilt sjukdomar som beror på begränsade vattentillgångar, sjukdomar till följd av exponering för förorenat badvatten (organiska föroreningar, algblooming till följd av överskott av näringsämnen) eller intag av förorenade fiskar och skaldjur etc.). Detta kan i sin tur få negativa följder för ekonomiska sektorer som turism eller skaldjursodling.⁷

Medlemsstaternas ansträngningar att genomföra direktivet har redan lett till stora förbättringar av reningen av avloppsvatten. Vattenkvaliteten i Europa har alltså förbättrats avsevärt de senaste decennierna, och effekterna av föroreningar har minskat.⁸ Genomförandet är emellertid långt ifrån avslutat, och problemen med föroreningar kvarstår.

Kommissionens förslag till ett sjunde miljöhandlingsprogram⁹ och den nya strategin för att skydda Europas vattenresurser¹⁰ lyfter fram vikten av detta direktiv och understryker att det behövs kraftfullare åtgärder för att genomföra det.

¹ Direktiv 91/271/EEG, EGT L 135, 30.5.1991.

² För närmare information om direktivets tillämpningsområde, mål och bestämmelser, se: http://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/index_en.html.

³ Direktiv 2000/60/EG, EGT L 327, 22.12.2000.

⁴ Direktiv 2008/56/EG, EUT L 164, 25.6.2008.

⁵ Med eutrofiering avses "en ökning av halten av näringsämnen i vatten, särskilt kväve eller fosforföreningar, som leder till ökad tillväxt av alger och högre former av växtlighet, så att balansen mellan organismerna i vattnet störs och vattenkvaliteten påverkas negativt".

⁶ För närmare information, se http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/implrep2007/index_en.htm#third.

⁷ För närmare information: Europeiska miljöbyrån (2010): Europas miljö – tillstånd och utblick 2010 – sötvattenskvalitet.

⁸ För närmare information: Europeiska miljöbyrån (2012): European Waters – assessment of status and pressures.

⁹ COM(2012) 710 final. För närmare information, se http://ec.europa.eu/environment/newprg/pdf/7EAP_Proposal/en.pdf.

¹⁰ COM(2012) 673 final. För närmare information, se <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0673:FIN:EN:PDF>.

Den sjunde rapporten om genomförandet av direktivet handlar om de framsteg som hade gjorts fram till slutet av 2009/2010. Rapporten tar även upp trender när det gäller efterlevnad och presenterar ett nytt sätt att främja efterlevnaden, samt informations- och rapporteringsåtgärder. Förutom denna rapport finns det en bilaga med tabeller¹¹ och en mer utförlig teknisk rapport¹². Tidsfördröjningen mellan inrapporteringen av data och offentliggörandet av denna rapport är en följd av hur hanteringen av data tidigare var organiserad mellan kommissionen och medlemsstaterna. Kommissionen föreslår därför ett nytt sätt även när det gäller information om efterlevnad och uppmuntrar medlemsstaterna att lämna mer uppdaterad information online på nationell nivå (se punkt 7).

2. SAMLAD BEDÖMNING AV EFTERLEVAD

Bedömningen av efterlevnad syftar till att utifrån den information som medlemsstaterna lämnar analysera i vilken grad direktivet efterlevs. Den grundar sig på riktlinjerna och metoden i Europeiska miljömyndighetens Reportnet¹³. Inrapporterade data om infrastrukturen för avloppsvatten finns tillgängliga i Waterbase som är en del av vatteninformationssystemet för Europa (WISE) för den bebyggelse och de reningsverk som ingår i rapporteringen.¹⁴

Den här gången har rapporteringen om genomförandet av direktivet fungerat bra. För första gången har 27 medlemsstater lämnat information till rapporten, och i de allra flesta fall i tid. Rapporten omfattar nästan 24 000 städer med mer än 2 000 invånare (som genererar föroreningar motsvarande en population av 615 miljoner s.k. personekvivalenter¹⁵). Nästan 18 000 städer (eller 81 % av föroreningsbelastningen) ligger i de 15 medlemsstater som anslöt sig till EU före 2004 (EU-15). Resterande städer ligger i de 12 medlemsstater som anslöt sig till EU 2004 och 2007 (EU-12). Bedömningen av efterlevnad omfattade 26 medlemsstater, eftersom ingen av tidsfristerna i anslutningsfördraget för Rumänien hade löpt ut 2010. Kroatien anslöt sig till EU den 1 juli 2013 och ingick därför inte i denna rapportering.

För flera andra medlemsstater som anslöt sig 2004 och 2007 löpte andra tidsfrister för efterlevnad ut under rapporteringsperioden. Många av deras städer kommer dock att behöva uppfylla kraven före tidsfrister som löper ut 2010 och senare och har därför inte bedömts i denna rapport.

De viktigaste resultaten av analysen av genomförandet sammanfattas i det följande (för närmare information om enskilda medlemsstater, se tabell 1 i bilagan, som även innehåller detaljerad information om tidsfrister som har löpt ut för de 12 medlemsstater som anslöt sig till EU 2004 och 2007).

2.1. Ledningsnät

De flesta av EU:s medlemsstater samlar upp en mycket stor del av sitt avloppsvatten, och efterlevnaden ligger i genomsnitt på 94 % (ökning från 92 %). Omkring 15 medlemsstater har till och med en efterlevnad på 100 %. Alla medlemsstater har antingen upprätthållit eller förbättrat sina tidigare resultat. Det finns dock fortfarande länder som antingen saknar uppsamling av avloppsvatten eller bara samlar upp en del av det. Fem medlemsstater hade fortfarande en efterlevnad under 30 % 2009/2010 (BG, CY, EE, LV och SI).

¹¹ SWD (2013) 298.

¹² *7th Technical assessment of information on the implementation of Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991 concerning Urban Waste Water Treatment as amended by Commission Directive 98/15/EC of 27 February 1998.* (Situationen den 31 december 2009 eller den 31 december 2010.) Utarbetad av kommissionens konsult Umweltbundesamt GmbH (Österrike).

¹³ För närmare information, se <http://rod.eionet.europa.eu/obligations/613>.

¹⁴ <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/waterbase-uwatd-urban-waste-water-treatment-directive-3>.

¹⁵ Termen personekvivalenter finns i direktivet och omfattar föroreningar som huvudsakligen genereras av invånare i byar/städer, samt andra källor som ej bofast befolkning (turister) och livsmedelsindustrin.

2.2. Sekundär rening

Under 2009/2010 genomgick sammanlagt 82 % av avloppsvattnet i EU sekundär rening som uppfyller bestämmelserna i direktivet, vilket är fyra procentenheter mer än i den förra rapporten. Fyra medlemsstater hade en efterlevnad på 100 %, och ytterligare sex medlemsstater hade en efterlevnad på 97 % eller mer. I EU-12 släpar efterlevnaden dock efter betydligt, eftersom bara 39 % av deras avloppsvatten genomgår lämplig sekundär rening. Bara CZ, HU, LT och SK hade en efterlevnad på 80–100 %.

2.3. Mer långtgående rening

Denna typ av rening av avloppsvatten kallas även tertiär rening och kompletterar vid behov sekundär rening. Den är främst inriktad på att avlägsna näringsämnen för att motverka eutrofiering eller minska bakteriologisk förorening som kan påverka människors hälsa (i t.ex. dricks- och badvatten).¹⁶ Efterlevnaden totalt sett uppgick till 77 %. Särskilt i EU-12 var emellertid genomförandet av mer långtgående rening försenat, och bara 14 % av avloppsvattnet genomgick lämplig rening. På plussidan kan konstateras att fyra länder hade en efterlevnad på 100 %.

DIAGRAM 1

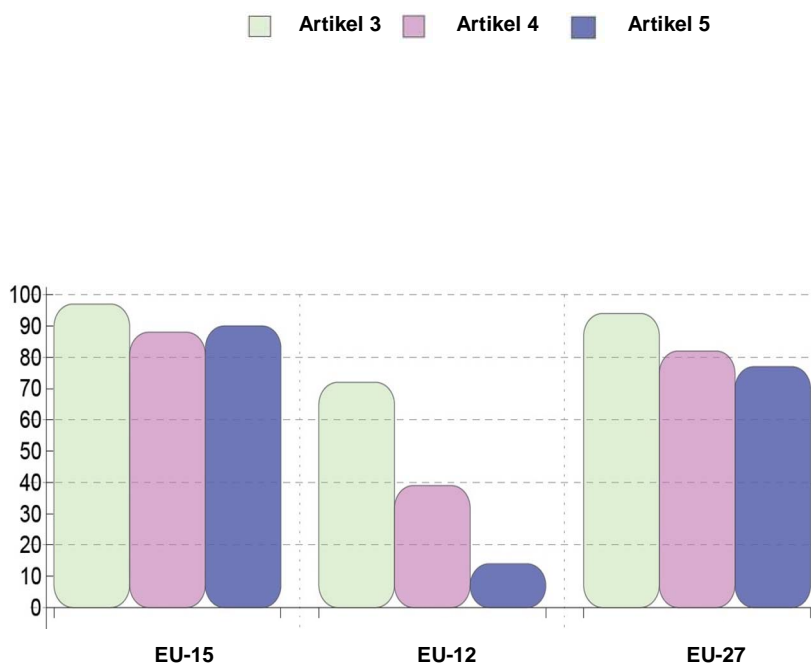

Diagram 1: Efterlevnad i EU-27, EU-15 och EU-12 när det gäller artikel 3 i direktivet (uppsamling), grönt, artikel 4 (sekundär rening), rosa, och artikel 5 (mer långtgående rening), blått. Det som visas är genomsnittsvärden viktade utifrån medlemsstaternas storlek.

Resultaten i EU-27, EU-15 och EU-12 visas i diagram 1¹⁷.

¹⁶ Metoder för tertiär rening (ozonering, klorering, uv, membranteknik, sandfiltrering) diskuteras på många håll som det mest lovande alternativet för att minska mikroföroreningar (nya förorenande ämnen, inbegripet läkemedel och personliga hygienprodukter, andra industriella kemikalier) i vattenmiljön.

¹⁷ Tabell 1 (se bilagan) visar resultat per medlemsstat och i EU-27, EU-15 och EU-12, uppdelat på grad av efterlevnad.

I EU-15 är värdena överlag höga eller till och med mycket höga i länder som Tyskland, Nederländerna och Österrike. I EU-12 är resultaten ganska låga, i synnerhet när det gäller mer långtgående rening.

Även i EU-27 är värdena höga och ungefär desamma som i EU-15 (om än något lägre) på grund av följande:

a) Att siffrorna om uppsamling och rening är relativt sett mer relevanta för EU-15. I EU-15 har alla tidsfrister för efterlevnad löpt ut, och därför är mängden avloppsvatten som efterlevnaden gäller omfattande och efterlevnaden följaktligen hög.

b) Siffrorna om uppsamling och rening i EU-12 har en lägre relevans, eftersom efterlevnaden bara gäller en del av deras städer, dvs. de som var tvungna att uppfylla kraven 2009/2010.

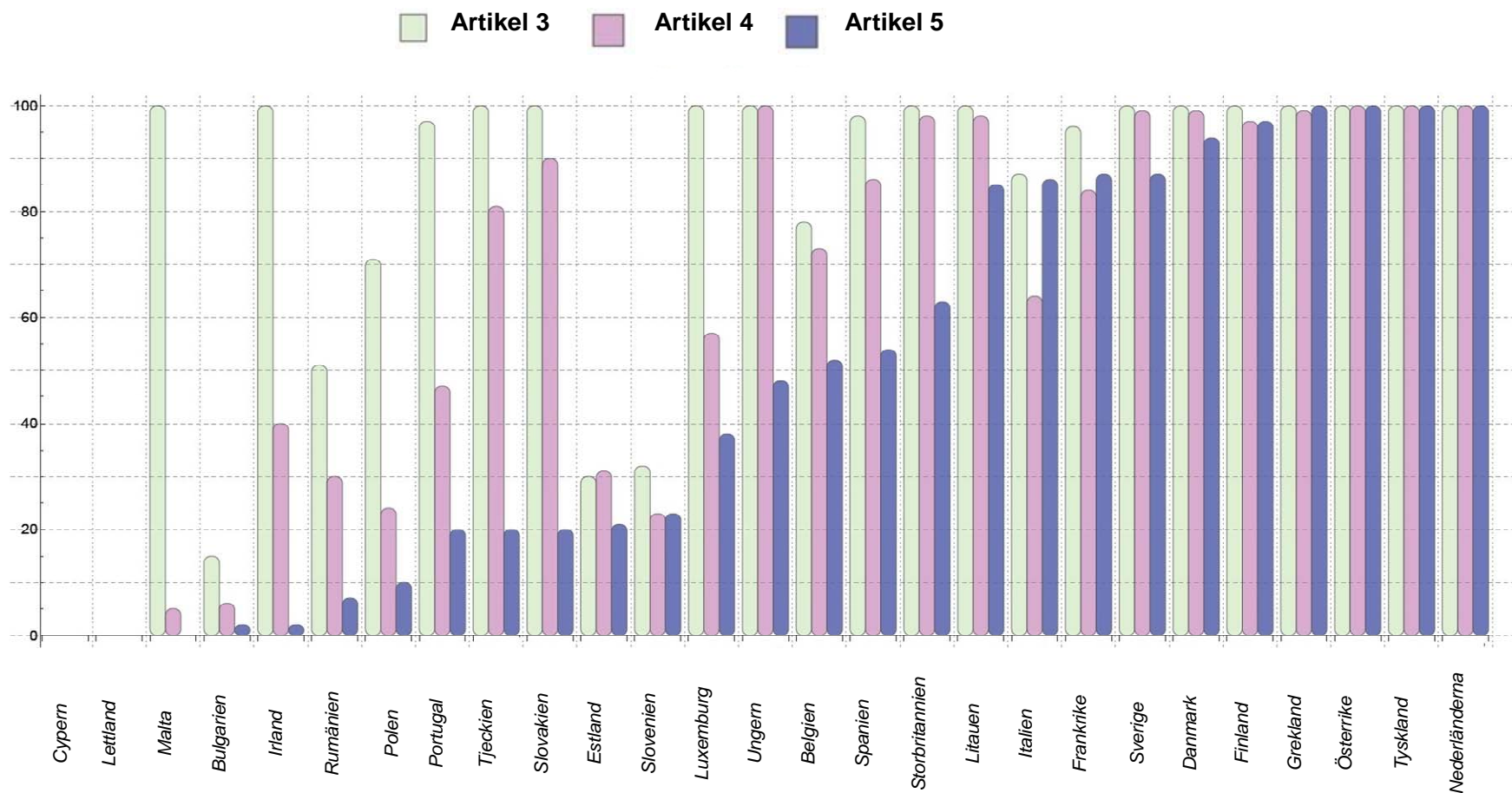

Diagram 2: Efterlevnad per medlemsstat när det gäller artikel 3 i direktivet (uppsamling), grönt, artikel 4 (sekundär rening), rosa, och artikel 5 (mer långtgående rening), blått. Länder klassificeras genom att de som har den lägsta efterlevnaden när det gäller artikel 5 visas först, och därefter utifrån stigande efterlevnad. I Slovakien (artikel 5) och Rumänien (artiklarna 3, 4 och 5) används begreppet "installationer på plats" i stället för efterlevnad, eftersom tidsfristerna för dessa artiklar inte hade löpt ut ännu under rapporteringsåret (siffror om efterlevnad efterfrågades inte, men medlemsstaten rapporterade avloppsvatten som uppsamlas och renas). I Cypern och Lettland var efterlevnaden 0 % på grund av att ledningssystem och reningsverk ännu inte var i full drift rapporteringsåret (2009). Stora framsteg har emellertid gjorts sedan dess, och den senaste efterlevnaden är betydligt högre.

Nationella resultat i diagram 2 avser uppgifter och situationen senast 2009 eller 2010. Kommissionen är medveten om att stora framsteg har gjorts sedan dess i många medlemsstater, särskilt i dem med en låg efterlevnad, och att den faktiska efterlevnaden ofta är (mycket) högre (särskilt i Cypern och Lettland).

2.4. Stora städer/stora förorenare

Denna rapport omfattar 585 stora städer, som var och en producerar avloppsvatten för en befolkning motsvarande 150 000 (eller mer). Bara den föroreningsbelastning som dessa stora städer ger upphov till utgör 45 % av den totala belastning som uppsamlas. I dessa 585 stora städer genomgår omkring 91 % av föroreningsbelastningen mer långtgående rening (bästa tillgängliga rening). Det är en förbättring jämfört med förra rapporten, då bara 77 % av den relevanta föroreningsbelastningen genomgick sådan rening. Graden av efterlevnad varierar emellertid avsevärt mellan stora städer/stora förorenare.

Som exempel kan nämnas att bara elva av de 27 huvudstäderna¹⁸ i EU:s medlemsstater kan visa att de i tillämpliga fall 2010 till fullo uppfyller även kraven på den mest långtgående reningen (se tabell 2 och kommentarerna i bilagan för närmare information om huvudstäderna i EU).

2.5. Känsliga områden

Den del av EU:s territorium som har utsetts till eller anses utgöra känsliga områden har ökat sedan förra rapporten och uppgick 2010 till nästan 75 %. De mest relevanta ökningarna ägde rum i Frankrike och Grekland. Närmare information om känsliga områden i EU:s medlemsstater finns i WISE:s kartvisare.¹⁹

3. TRENDER NÄR DET GÄLLER EFTERLEVNADE

En bedömning av framstegen mot fullständig efterlevnad i alla medlemsstater måste skilja mellan EU-15 och medlemsstater som anslöt sig 2004 och 2007. Kraven på efterlevnad har ändrats flera gånger till följd av främst utvidgningarna och att de övergångsetapper som fastställs i direktivet har löpt ut. Alla tidsfrister för EU-15 hade löpt ut den 31 december 2005, men för EU-12 kommer den sista tidsfristen att löpa ut 2018. Bara uppgifter från EU-15 finns tillgängliga fram till 2004. Det har därför bara varit möjligt att mäta framstegen för alla 27 medlemsstater sedan den femte rapporten (2005/2006). Om man sammanför alla resultat i kommissionens tidigare rapporter går det att uppskatta en preliminär efterlevnad. Det finns bara ett undantag: minskningen från den femte till den sjätte rapporten berodde på att ett antal medlemsstater med sämre genomföranderesultat inte skickade nödvändiga uppgifter inför den femte rapporten (2005/2006). Det är emellertid glädjande att kunna konstatera att det har skett en förbättring från den sjätte rapporten (2007/2008) och den sjunde rapporten (2009/2010), eftersom EU-12 för första gången har haft krav på efterlevnad/tidsfrister, men att detta inte har lett till en försämring av de positiva resultaten totalt sett.

¹⁸

Amsterdam, Aten, Berlin, Bratislava, Köpenhamn, Helsingfors, Madrid, Paris, Stockholm, Wien och Vilnius.

¹⁹

<http://www.eea.europa.eu/themes/water/interactive/soe-wfd/urban-waste-water-treatment-directive-viewer>.

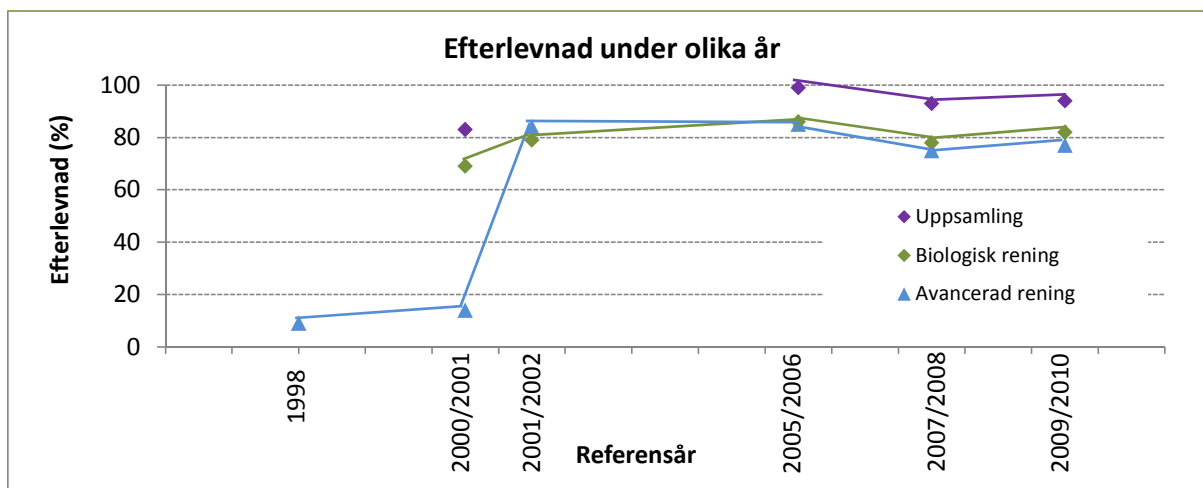

Diagram 3: Efterlevnad under olika år: Diagrammet visar hur efterlevnaden av kraven på uppsamling, biologisk eller sekundär rening och mer långtgående rening har utvecklats genom de olika genomföranderapporterna (fr.o.m. den andra rapporten) under respektive år (1998–2009/2010). Alla resultat fanns inte tillgängliga i alla rapporter: när de saknas kan värden inte visas i diagrammet, och det uppstår ett avbrott i trendlinjen.

4. TIDIGARE OCH FRAMTIDA MINSKNING AV FÖRORENINGAR

Kommissionen har även bedömt den minskning av föroreningar som har skett till följd av genomförandet av detta direktiv och de förväntade minskningarna under kommande år vid fullständig efterlevnad. Detta skedde inom ramen för Fateprojektet²⁰ (som rör bedömningen av vad som händer med och effekterna av förorenande ämnen i mark- och vattenecosystem).

Under 2011/2012 offentliggjorde kommissionens gemensamma forskningscentrum två rapporter²¹ som handlade om föroreningsbelastningar och minskning av föroreningar till följd av olika EU-åtgärder (t.ex. ramdirektivet om vatten, direktivet om nitrater och direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse) under föregående år (1985–2005) och förväntade belastningar och minskningar (fram till 2010 med 2005 som referensår).

När det gäller tidigare minskningar av näringsämnen var direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse framgångsrikt när det gällde att begränsa utsläpp av näringsämnen från punktkällor och därmed minska sådana föroreningar i Europas ytvatten. Detta beskrivs i en av de ovannämnda rapporterna från det gemensamma forskningscentrumet om långlivade näringsämnesbelastningar i europeiska hav. Enligt denna rapport visar en jämförelse av de uppskattade näringsämnesbelastningarna för 2005 respektive 1991 på den europeiska kontinenten att den samlade kväveexporten hade minskat med 9 %, medan den samlade fosforbelastningen hade minskat med omkring 15 %, främst till följd av en minskning av utsläppen från punktkällor. I rapporten konstaterades även att minskningen i Nordsjön och Östersjön främst berodde på minskningen av punktkällor genom avancerad rening av avloppsvatten.

När det gäller framtida trender i ett scenario där allt fortgår som vanligt (antagande: inga åtgärder har vidtagits för att minska näringsämnen) var en av de viktigaste slutsatserna i denna rapport att detta scenario skulle leda till en ökning av markbaserade utsläpp av näringsämnen fram till 2020. Om man antar att direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse genomförs fullt ut skulle man uppnå betydande minskningar av utsläppen från punktkällor. I vissa delar av Europa kan ett fullständigt genomförande av direktivet emellertid även (till att börja med) leda till en ökning av ej uppsamlade utsläpp från punktkällor, särskilt

²⁰ <http://fate.jrc.ec.europa.eu/rational/home>.

²¹ <http://bookshop.europa.eu/en/scenario-analysis-of-pollutants-loads-to-european-regional-seas-for-the-year-2020-pbLBNA25159/> och <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/111111111/15938/1/lbna24726enc.pdf>.

i Donaus nedre avrinningsområde. Det beror på att mindre tätorter utan avloppssystem skulle få en mer organiserad uppsamling och tömning, vilket skulle leda till nya punktkällor som inte existerar för närvarande. Även om detta kan göra minskningen av utsläppen av näringsämnen i Svarta havet mindre effektiv skulle det ändå leda till miljöförbättringar genom minskad förorening av grundvatten, vilket är en fråga som inte behandlades i denna undersökning.

Inför denna genomföranderapport utfördes en särskild beräkning av de föroreningsbelastningar som genereras av den andel avloppsvatten från städer som inte uppfyller kraven (beräkning av "avstånd till efterlevnad"). Den tog inte hänsyn till städer som ännu inte har någon efterlevnadsskyldighet (dvs. där tidsfristerna i anslutningsfördragen inte hade löpt ut 2009 eller 2010, som är det sista år som rapporterades av medlemsstaterna). Enligt dessa beräkningar uppgick de totala årliga föroreningsbelastningarna till följd av avloppsvatten från tätbebyggelse som inte uppfyller kraven i direktivet till omkring 603 kt/år²² fosfor och 3 900 kt/år²³ organiska föroreningar.

Dessa siffror kan jämföras med den beräknade årliga totala näringsämnesbelastningen som släpps ut i europeiska vatten (kväve och fosfor). Enligt Gemensamma forskningscentrumets rapport "Long term nutrient loads entering the European Seas" utgör det kväve som genereras av avloppsvatten som inte uppfyller kraven omkring 15 % av det samlade kväve som släpps ut i vattnen. När det gäller fosfor är andelen ännu högre och ligger på 35 % av de samlade fosforutsläppen. Dessa tal visar hur viktigt det är att direktivet genomförs fullt ut i hela EU.

Slutsatsen i den ovannämnda rapporten från Gemensamma forskningscentrumet är att det effektivaste sättet att minska näringsämnesexporten till de europeiska haven är att minska punktkällorna för näringsämnen. Möjligheterna att göra detta är emellertid relativt små, och ytterligare minskningar av utsläppen av näringsämnen från punktkällor skulle medföra stora kostnader.

5. FÖRBÄTTRINGAR GENOM SAMFINANSIERING

EU-medel kan användas för att främja genomförandet av direktivet, i synnerhet Sammanhållningsfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden, som hjälper regioner vars utveckling släpar efter eller som har strukturella svårigheter att uppnå en hållbar utveckling. Dessa fonder har under flera programperioder gett avsevärt stöd till medlemsstater och regioner för investeringar i den infrastruktur som krävs för rening av avloppsvatten. Det ekonomiska stödet till investeringar i avloppsrelaterade anläggningsarbeten och infrastrukturer skulle enligt planerna uppgå till omkring 14,3 miljarder euro i 21 medlemsstater under innevarande programperiod (2007–2013). Det är huvudsakligen, men inte bara, de "nya" medlemsstaterna som har använt den största delen av sitt stöd för rening av avloppsvatten. Under åren 2009/2010 uppgick de totala anslagen i kategorin "avloppsvatten" till 3,5 miljarder euro för 2009 och 9,7 miljarder euro för 2010. De medlemsstater som fick de högsta totala beloppen var Polen (3,3 miljarder euro), Rumänien (1,2 miljarder euro) och Ungern (0,6 miljarder euro).

Trots det omfattande stödet från EU visade hälsokontrollen av EU:s sötvattenspolitik (*Fitness check of EU freshwater policy*) att merparten av de medel som behövs för att genomföra EU:s vattenpolitik måste komma från medlemsstaterna. En undersökning²⁴ av 22 medlemsstater visade att det fortfarande finns stora luckor i dessa medlemsstaters finansiering av åtgärder för att uppfylla kraven i direktivet.

²² Kiloton/år.

²³ Baserat på kemisk syreförbrukning (COD).

²⁴ COWI 2010: Compliance Costs of the Urban Wastewater Treatment Directive. Final report http://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/info/pdf/Cost%20of%20UWWTD-Final%20report_2010.pdf.

Den främsta orsaken till dessa luckor i finansieringen är att framstegen mot den kostnadsåtervinning från användare och tillämpning av principen om att förorenaren ska betala som krävs i ramdirektivet om vatten är långsamma och otillräckliga i de flesta medlemsstater. För att uppmuntra en sådan prissättning av vatten har kommissionen föreslagit att det ska ställas vissa förhandsvillkor, bl.a. kraven i ramdirektivet om vatten på prissättning av vatten som medlemsstaterna måste uppfylla i EU:s framtida sammanhållningspolitik (2014–2020) för att finansiera projekt inom vattensektorn.

6. TIDIGARE EFTERLEVNADSÅTGÄRDER

Kommissionen har försökt att säkra efterlevnad genom en löpande dialog och vid behov även genom att inleda överträdelseförfaranden, varav en del går tillbaka till 1997. Det finns i dag omkring 20 horisontellt grupperade mål²⁵ mot tio av medlemsstaterna i EU-15 som ännu inte har avgjorts.

Den utvärdering som gjordes nyligen i hälsokontrollen av EU:s sötvattenspolitik²⁶ visade att överträdelseförfarandena har haft en positiv inverkan på genomförandet av direktivet och påskyndat detta. Även om rättsliga förfaranden på EU-nivå är en relativt långsam och tidskrävande process har de flesta av målen avgjorts innan de har tagits upp i domstolen.

Några positiva exempel är Frankrike (mål inleddes 1998 och 2000 gällande 682 städer som bröt mot kraven) och Belgien (mål inleddes 1998 gällande 175 städer som bröt mot kraven). I båda exemplen uppfyller så gott som alla städer numera kraven. Även i Italien bröt 475 städer mot kraven när förfarandet inleddes 1998. Bara 110 bröt fortfarande mot kraven när domstolen avkunnade sin dom. Förutom dessa tre länder har Spanien och Grekland gjort störst framsteg sedan den förra rapporten bland medlemsstater som är föremål för överträdelseförfaranden, i synnerhet när det gäller kraven på rening.

7. ETT NYTT SÄTT ATT FRÄMJA EFTERLEVNAD

Trots uppmuntrande tecken på framsteg finns det fortfarande stora brister i genomförandet av direktivet, i synnerhet i medlemsstater som anslöt sig till EU 2004 och senare. Det har blivit tydligt att utan mer kraftfulla åtgärder på EU-nivå och på nationell, regional och lokal nivå kommer eftersläpningen i genomförandet i dessa "nya" medlemsstater att bli lika stor eller till och med större än i EU-15. Utsikterna att få till stånd de framsteg som krävs enbart genom överträdelseförfaranden är inte särskilt positiva. Med tanke på den nuvarande krisen och det ökade trycket på de nationella budgetarna har kommissionen valt ut detta direktiv för ett pilotinitiativ som går ut på att pröva ett nytt sätt att främja efterlevnad och genomförande.

Det nya sättet beskrivs i förslaget till det sjunde miljöhandlingsprogrammet och i strategin för att skydda Europas vattenresurser. Inom ramen för det prioriterade målet 4 i det sjunde miljöhandlingsprogrammet "Att få största möjliga fördelar av EU:s miljölagstiftning" föreslås konkreta åtgärder²⁷, t.ex. följande:

- Inrättande av system på nationell nivå för att sprida information om hur EU:s miljölagstiftning genomförs, i kombination med en översikt på EU-nivå över enskilda medlemsstaters resultat (s.k. strukturerade ramar för genomförande och information).

²⁵ En lista över de mest relevanta överträdelsemålen (hittills) och domarna sedan 2009/2010 finns i bilagan till rapporten (tabellerna 3 och 4).

²⁶ SWD(2012) 393.

²⁷ Bilaga VI (s. 102) i konsekvensbedömningen (SWD(2012) 397 final) innehåller närmare information om pilotåtgärden avseende avloppsvatten från tätbebyggelse.

- Upprättande av partnerskapsavtal om genomförande mellan kommissionen och medlemsstaterna.

I strategin för att skydda Europas vattenresurser fastställs målet "Förbättra efterlevnaden när det gäller rening av avloppsvatten med hjälp av långsiktiga investeringsplaner (inklusive EU-medel och EIB-lån)". Rent praktiskt fastställdes det i strategin att kommissionen ska samarbeta med medlemsstaterna för att upprätta genomförandeplaner som kan ha formen av partnerskapsavtal om genomförande senast 2014.

Kommissionen inledde arbetet med dessa åtgärder genom en workshop²⁸ i december 2012 och kommer regelbundet att rapportera om de framsteg som görs.

8. SLUTSATSER OCH FRAMTIDSUTSIKTER

Nästan 20 år efter det att direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse antogs hade väsentliga framsteg gjorts 2010 mot ett fullständigt genomförande. För EU-15 uppgår den genomsnittliga efterlevnaden till 88 % för sekundär rening och ännu mer för ledningsnät och mer långtgående rening (97 respektive 90 %). Österrike, Tyskland och Nederländerna går i täten och har i stort sett genomfört direktivet, medan andra ligger mycket nära. För dessa länder kommer det viktigaste att vara att upprätthålla och förnya befintlig infrastruktur. Sedan 2010 har det även gjorts fler investeringar i de medlemsstater i EU-15 som släpar efter i fråga om efterlevnad, vilket delvis är en följd av kommissionens överträdelseförfaranden. Om ansträngningarna fortsätter under de närmaste åren kan det bli möjligt att i stort sett uppnå ett fullständigt genomförande i dessa 15 medlemsstater 2015 eller 2016, dvs. tio år efter den sista tidsfrist som fastställdes i det ursprungliga direktivet.

Bilden är en annan när det gäller de medlemsstater som anslöt sig till EU 2004 och senare. De befinner sig fortfarande långt ifrån målet med en genomsnittlig efterlevnad på 72 % för ledningsnät och 39 respektive 14 % för sekundär och mer långtgående rening. Utan större insatser på alla nivåer kan det dröja lika länge eller ännu längre än för EU-15, vilket skulle innebära att eftersläntrarna skulle uppfylla kraven i direktivet först 2028.

Ett annat problemområde är att ett betydande antal "stora städer" inte uppfyller kraven. Bara elva av de 27 huvudstäderna i EU har ledningsnät och rening som uppfyller mer än 20 år gamla tekniska standarder. Med tanke på dessa städernas stora föroreningsbelastning fortsätter detta att orsaka betydande miljöföroreningar.

Denna sjunde rapport om genomförandet av direktivet innehåller för första gången en närmare analys av efterlevnaden i 27 medlemsstater. Den rapporteringsstruktur som har inrättats inom vatteninformationssystemet för Europa (WISE) fungerar bra. Processen har förbättrats och tidsfristerna för bearbetning av data och dataanalyser har förkortats betydligt. I vissa medlemsstater kan emellertid ytterligare förbättringar av övervakning och rapportering göras. Detta är delvis förklaringen till den låga genomförandegraden eller till den bristande överensstämmelsen mellan data i olika rapporteringar.

Det föreslagna sjunde miljöhandlingsprogrammet och strategin för att skydda Europas vattenresurser understryker vikten av uppsamling och rening av avloppsvatten från tätbebyggelse. Kommissionen har i dessa policyinitiativ nyligen meddelat att den kommer att öka stödet till medlemsstaternas genomförandearbete genom "ett nytt sätt" att uppnå efterlevnad. I december 2012 började kommissionen tillämpa detta nya sätt för att uppmuntra medlemsstaterna att senast 2014 fastställa eller revidera genomförandeplaner.

²⁸

<https://circabc.europa.eu/w/browse/340cea09-390f-4c11-8e99-712c519c21e4>.